

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administratiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta“ are:
Jof'a și Duminec'a.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retraminu.

Nr. 25.

Joi, 8 Aprile 27 Martiu

1880.

Maghiarisarea cu vaporu.

Brasiovu 26 Martiu v. 1880.

Unu capitulu din cele mai triste in vieții a statului ungaru este acel'a alu maghiarisarei forțate. Credemu a nu merge prea departe, deca susținemu, că tota activitatea publica de statu culmineza la noi in neintreruptele staruintie de a maghiarisá. Tieranulu e aprópe de a peri de fóme, statulu are de a resolvá problemele cele mai grele economice, financiare, administrative, culturale și cu toate aceste ocármuitorii lui nu vedu nici o necesitate mai urgenta, decátu aceea de a maghiarisá séu „nationalisá“, cumu suna acuma terminulu celu mai nou. Astfelu principala ocupatiune a întregi presse din Ungari'a și Transilvani'a este cestiunea maghiarisarei, rolulu foiloru maghiare fiindu de a atacá, ear' a celoru nemaghiare de a se aপরá.

In lupt'a acést'a stérpa se consuma tóte potestatele statului ungaru. De cátuva timpu incóce cu deosebire se observa in cercurile influente maghiare o graba estoradinará, o activitate febrila in luarea de mesuri noue maghiarisátore. Se pare, că Maghiarii au unu presentiu, că se apropia unu momentu decisivu pentru sórtea natiunei lor și de aceea se grabescu de a indeplini, ceea ce credu, că nu neglesu in trecut. Nouele mesuri de maghiarisare, pe care le combatemu noi de funeste și stricátiose, ei le considera dincontra de unu mediu necesariu spre asigurarea esistentiei și consolidarea rassei maghiare.

„Furtun'a resbelului orientalu a trecut și s'a asidiatu, fara de a sguđu bazele esistentiei nóstre, de o a'ta furtuna se apropia, multu mai amenințátore, — este necesariu prin urmare, că se intrébuintiamu timpulu celu scurtu de pace spre a terminá edificiuulu statului. . .“ Asia rationéza adi conducétorii Maghiariloru și fiindu-cá ei intótdéuna au identificatu statulu cu interesele specifice ale rassei lor, vedu salvarea și consolidarea lui nu mai intr'o completa centralisare și maghiarisare a tuturor membriloru lui. Egal'a indreptatire este o frasa sanátore pentru ei. Faceti-ve toti Unguri, ne respuudu ei, și apoi veti fi egali indreptatiti!

Abstractiune facéndu dela opiniunea generala din tíerá și din Europ'a, care condamna mesurile asupritóre de maghiarisare ale guvernului ungaru, vedemu in neastemperulu și in prip'a ce-o arata Maghiarii in luarea acestoru mesuri unu reu presentiu pentru viitoriu. Istoria se repeta adeseori desi in alta forma conditiunata prin nóuele imprejurari.

Se vorbea, că discussiunea asupra noului proiectu de lege privitoriu la gimnasia și la scótele reale se va amaná pèna la anulu viitoriu. Acuma ne spunu organele principale pestane, că doctórit'a d-loru Tisza-Trefort este de alu vedé cátu mai curéndu votatu și sanctiunatu. Cetitorii nostri nu cunoscú inca acést'a noua opera, dér' ii asiguramu, că nu le va paré reu, că n'au aflatu cu vreo câteva dile mai inainte cuprinsulu ei. Noulu proiectu e demnu de a stá alaturea cu legea de maghiarisare votata asta véra, elu dá guvernului dreptu de amestecu in croirea planuriloru de inveniamentu și amu avutu deja trist'a ocasiune de a vedé de ce principii e condusu ministrulu de instructiune ungurescu la stabilirea acestoru planuri.

Deocamdata activitatea salvátore de patria se concentra asupra capitalei ungare insasi. Pest'a este in cea mai mare parte locuita de nemaghiari, și e mai naturalu decátu cá acesti'a se aiba dreptulu a se folosi de limb'a loru materna in tóte casurile prevédute in legea de nationalitate dela 1868. Dér' astadi nu li se mai concede nici a acést'a. In interesulu „unitatii limbei“ ceru Maghiarii acuma cá si socotelile, ofertele și tóte scri-

sorile adresate de cátra privati séu de cátra societati private primariei din Pest'a se fia tóte scrise in limb'a maghiara. Si nu-i destulu cu atáta, ei pentru cá se li se iea ori-ce ocasiune de a neglige studiulu limbei maghiare, s'a inchisu chiaru și teatrulu germanu din Pest'a. Trebuie se recunósca ori-cine cá inaintandu pe calea maghiarisarei cu vaporu lucrurile potu ajunge inca fórte departe.

Silintiele estoradinaré ce si le dau Maghiarii de a maghiarisá cu fortia voru provocá negresitu la popórele asuprite earasi silintie estoradinaré de a se aপরá, lupt'a va curge cu inversiunare din ambele párti și in situatiunea acést'a ne va aflá marele momentu alu evenimenteloru europene. Póte fi acést'a incuragiatoriu pentru ce 'lu ce doresce binele popóreloru din aceste tieri?!

Cronic'a evenimenteloru politice.

Inaltimei Sale principelui mostenitoriu Rudolf i s'au facutu in Prag'a ovatiuni mari de cátra poporatiunea ceha și germana de acolo. Dupa felicitarile ce i le-au adusu autoritatile superióre princ. Rudolf a fostu felicitatu in numele orasiului Prag'a de cátra primariulu Skramlik. Archiducele respunse antaiu in limb'a germana dicéndu, că nu va uitá niciodata dovedile de iubire ce i le-a datu Prag'a, apoi adause in limb'a cehica: „Mai multu me bucuru de a ve poté impartasi, că Maj. S'a Imperatulu a binevoitu graciosu a dá ascultare rogarei mele și a 'mi concede, că primii ani dupa casatoriunea mea se-i potu petrece iniubit'a mea Prag'a, aci intre D-vóstra!“ Hoch! și Slava! sgomótóse au salutatu cuviutele aceste semnificative ale archid. Rudolf.

Mare iritatiune a produsu intre Nemtii bine-sentitori din tóta Ungari'a și pèna și intre cei din Austri'a scirea despre decisiunea ce a luat'o reprezentanti'a orasiului Pest'a de a inchide teatrulu germanu din Pest'a. Era vorb'a in siedinti'a respectiva de prelungirea concessiunei pentru acestu teatru, candu odata se redica unulu și respica marele cuventu, că capital'a unguresca n'are lipsa de unu teatru germanu, care se respandésca cultur'a germana, are destulu cu cele maghiare. Dintre 400 reprezentanti au fostu de faciá numai 38, candu s'a luat decisiunea acést'a. Destulu inse, că s'a luat, cu tóte că doue treimi din locuitorii orasiului Pest'a sunt germani séu vorbescu mai numai nemtiesce. Dnii Ivor Kaas și nemtii maghiarisati cá Rath și Fuchs au pledatu pentru o asemenea procedere neumana, ba chiaru brutalá. Si inca densii au decisu, că indata fara amanare se fia inchisu teatrulu, și n'au mai voitu se ié in considerare, că dela acestu teatru traiescu in totalu 147 persóne, cari prin o asemenea mesura neasteptata isi perdu pànea. De alta parte si directorulu a incheiatu pentru primavér'a acést'a angagiamente cu actori renumiti, pe cari ar' trebui se-i despagubésca.

Diuarele ce aparú in limb'a germana mai tóte, incepéndu dela „Pester Lloyd“, tacu asupra acestei mesuri; singurulu „Pester-Journal“ iea in aপরare teatrulu germanu, inse numai din punctu de vedere alu umanitatii, nu alu nationalitatii și alu dreptulu. Ce ve stricá, dice numit'a fóia, deca mai lasati pe bietii actori se jóce vreo 30—40 dile macaru, pèna si ar' fi potutu castigá pàne in altu loc; nemilós'a vóstra procedere va esacerbá numai pe Nemtii din capitala, cari si asia sunt aprópe de a se nationalisá (adeca maghiarisá). Faciá de aceste, esclama „Deutsche Ztg.“ din Vien'a: „Deca esaminamu atitudinea foiloru germane din Ungari'a in cestiunea teatrului germanu din Pest'a, nu scimu pe cine se fimu mai indignati pe aceia, cari observa tacere, ori pe aceia, cari cu-o nedémna supunere faciá de grozav'a natiune maghiara se róga, cá Némtiulu se nu fia tractatu in tíerá cá unu paria.“

Nu scimu, de ce se mai mira „Deutsche Ttg.“ asupra colegelor ei din Ungari'a, candu scie, că aceste diuare sunt tóte evreesci și apoi ce semtiu de nationalitate germanu se póte asteptá dela Evrei?

Asia se provóca acelasu diaru vienesu la cuvintele ce le-a respicatu Mauritiu Jókai, candu a fostu ultim'a óra in Vien'a. Elu díse: „O scimu de multu in principiu cá singur'a cale spre libertate, spre bunastare, spre cultura trece numai prin iubirea, concordi'a și toleranti'a nationalitatiloru; o scimu de multu cá inimicitiele continue intre nationalitati sunt radacinele acelui pomu, de a caruia crengi atérna lantiurile de sclavu, datoriile de statu, cassele stricate ale comerciantiloru și cárijile cersitoriloru.“ Aceste frumóse cuvinte ale poetului unguru — díce „D. Z.“ — n'au potutu impedecá, că câteva septemani dupa ce le-a rostitu aci in Vien'a, partid'a lui se voteze in dieta pentru legea asupritóre de limba și, deca asemenea cuvintele sale cu ultim'a procedere brutalá faciá de teatrulu germanu din Pest'a; deca cetimu chiuiturile de bucuria in foile maghiare asupra acestei isbènde nationale; — atunci ne vedemu admoniati a nu lasá se fimu sedusi de vorbele și frasele frumóse, ce le audimu necontentu in timpulu din urma.

Cu asemeni vorbe frumosu sunátore debutéza acuma in modu stralucitu diaru romano-maghiaru „Gazetta de Bucuresci“ („Bukuresti Hiradó“), care pledéza cu focu pentru aliantia strinsa a Ungariei cu Romani'a. E frumosu de a vedé, ce iubire invapaiata nutrescu și documentéza maghiarii in „Bukuresti Hiradó“ pentru Romani'a și totu ce e romanescu in Romani'a; despre aceea, că traiescu și in tierile de sub corón'a S-lui Stefanu nu mai puçiou de cátu trei milióne Romani dnii dela „Bukuresti Hiradó“ nu voru se scie nimicu, de aci vine apoi, că se contradicu de multeori. Asia in unulu din numerii anteriori esclamá „B. H.“ „Suntemu in curéntulu unei vijelii cumplite. Popórele trebuie se vegheze. Romani'a și Ungari'a sunt avisate un'a la alta. Natiunea maghiara, cá si natiunea romana a fostu martira. „Natiunea romana, cá si natiunea maghiara e generósa, toleranta, ospitaliera.“ — Aci ne-amu opritu si ne-amu intrébatu, in ce consista adi generositatea și toleranti'a Maghiariloru? „B. H.“ motivéza toleranti'a cu libertatea tuturoru cultelor, ear' generositatea și ospitalitatea faciá de straini cu esemplulu jidovimei. Unde a remasu inse generositatea și toleranti'a faciá de nationalitátile autohtone? Despre acést'a B. H. nu ne dá nici o deslucire, ei díce mai departe: „Natiunea romana, cá si natiunea maghiara, e vitéza. husarii maghiari si-au gásitu pe demnii loru rivali in Curcani. . . natiunea romana, cá si natiunea maghiara isi tiene cuventulu datu. . .“

Se mai póte óre sustiené astadi, că Maghiarii isi tienu cuventulu? Nu ne-au asiguratú ei la 1867, că nu voiescu se ne maghiarizeze nu au disu că legile ce ie voru aduce voru fi fidelu observate si ce valóre mai are adi cuventulu datu la 1867 si legile aduse la 1868? — Nu e de lipsa se mai spunemu, tóta tíer'a și tóta Europ'a s'a convinsu astadi, că numai fanfaronade au fostu tóte promisiunile liberale ale Maghiariloru. Dér' d. Ludovicu Vándory nu se impedeca de asia ceva, elu merge inainte si nu voiescu nici mai multu nici mai puçinu decátu se darime fructariile intre Ungari'a și Romani'a, cá ambele natiuni se se póta imbraçiosá cu incredere. Spre a ajunge mai iute la acestu scopu d. Vándory a plecatu in Ungari'a, cá se puna in miscare dela Pest'a la Bucuresci unu trenu de placere și de fraternisare maghiaro-romana. Trebuie se fericimu pe d. Vándory care voiescu cá bunele relatiuni diplomatice dintre ambele guverne se se stráplante si intre popóre.

Cumu va se 'lu face inse pe Ungurulu de aci se cređa că Romanii sunt o rassa, care rivalisėja in tôte calitatile bune cu cea maghiara, candu elu este dedatu si indreptatitu ehiaru dupa lege de a considerã pe Romanulu din Transilvani'a si Ungari'a de o rassa mai de josu servienta natiei maghiare? — Eata ce scrie „Gazet'a de Bucuresci“ (Buk Hir.) dela 16 lun. curente :

„C'o mandra maiestate pörta adi cei doi Suverani si ömeni de statu ai Romaniei si Ungariei insemnele de distinctiune ale ambeloru tieri, si o leala conventiune comerciala pe de o parte, pe de alta trei trecetori de cãli ferate, deschidu adi calea cetatianiloru infratiti ai ambeloru tieri surori. In curëndu unu trenu de placere va porni din Ungari'a spre capital'a Romaniei, cu personagie distincte maghiare, spre a intinde mãni fratiesci acehora, cari le-au intins'o de multu deja pe a loru, in capital'a tieriei unguresi de pe malulu marelui ei fluviu, singur'a cale de comunicatiune deschisa, cá se dicemu astfelu, pëna mai deunadi, intre aceste dõue tieri surori. Si cui revine, pentru tôte aceste, meritulu celu mare. Acést'a nu o vomu spune noi. Istori'a i-a inscrisu de multu deja la partid'a comitelui Andrassy si a d-lui Coloman Tisza, pe de o parte, pe de alta la aceea a d-loru Vasile Boerescu si Ioanu Bratianu. Noi vomu dice inse, cá adeveratulu meritu revine spiritului publicu luminatu alu ambeloru natiunii. Si deca totusi amu citatu aceste nume amu facut'o numai, fiindu cá numele acestoru mari barbati de statu ai tieriloru surori represinta acësta intr'adeveru mare opoca. Daramate odata fruntariile dintre noi si voi, potemu privi cu sigurantia viitorulu. Si, pe cãtu timpu asiã patrioti veghiėja la hotare, potu se'si de cu incredere man'a cetatianii celoru dõue tieri surori de dincolo si de dincõce de Carpati! . . .

Da, guvernele potu se pacteze, intre natiunea romana si maghiara inse amicitia si aliantia durabila nu se va poté incheiã niciodata peste cadavrele Romaniloru transilvani si ungueni!

Despre rezultatulu caletoriei ministrului Bratianu i se scrie dela Vien'a diarului „National Ztg.“ din Berlin urmatõrele: „Positiunea internationala a Romaniei s'a intaritu si clarificatu fõrte prin successulu misiunii d-lui Bratianu. Poteti se considerati definitiv'a alaturare a principatulu la politic'a austriaca respective la politic'a intielegerei austro-germane de unu faptu autenticu. Lig'a pacii se estinde adi dela marea nordica pëna la marea negra. Pre candu Romania se obliga de a urmã in tôte cestiunile ostice-orientale line'a observata de poterile aliate, este asigurata de alta parte de spriginulu loru si capeta o noua garantia a integritatii si a viitorulu ei.“

„Se intielege, cá despre tôte aceste exista punctatiuni detaliate, cari abia dilele aceste voru capeta valõre oficiala prin aprobarea principelui, trasurile fundamentale sunt inse a se considerã, cá deplinu regulate. Se crede, cá acea parte a opoziitiunii romane, care nu e russesca, ei dinastica va aprobã angagiamentulu, care e indreptatu si in contra agentiloru panslavisti din Moldov'a. Un'a ar' fi de chiarificatu: Politic'a germana nu e directu angagiata la intielegerea austro-romana, ei numai intr'atata, incãtu spriginese interesele austriace in Orientu si actiunea monarchiei austriace, care se basėja pe tractatulu dela Berlin, de care se tiene si stabilirea relatiuniloru cu Romania. Cu acést'a ocaziune s'a doveditu din nou intimitatea si estensiunea intielegerei austro-germane, si barbatulu de statu romanu se fi primitu in specialu in convorbirile sale cu principele Bismarck probe convingetõre despre acést'a, cari au facutu asupra-i o adëna impressiune si l'au asigurat, cá Romania va posede in intielegerea austro-germana radiemulu celu mai durabilu.“

Desi nu potemu se consideramu de autentice afirmarile de mai susu, totusiu ele ne dovedescu cá atãtu la Berlin, cãtu si la Vien'a i se dã astadi Romaniei o atentiune si o importantia, care pôte se fia numai folositõre positiunii acestui micu statu. Deca a fostu vorb'a de o linia de portare in politic'a orientala, apoi d. Bratianu n'a potutu promite Austriei si Germaniei decãtu numai aceea, ce ar' poté promite tuturoru poteriloru europene, in schimbulu spriginului ce este in dreptu alu asteptã dela densele. Mai este inca de observatu, cá diarele germane nu vorbescu de o aliantia ei totu numai de o intielegere (entente) austro-germana, la care sustienu, cá s'a alaturatu acuma si Romania.

Scirea despre successesele extraordinare ale opoziitiunii liberale din Angli'a la alegerile pentru parlamentu, a produsu mare consternare in taber'a oficiosiloru dela Vien'a si Berlin. Acesti'a dorieau se reieșa victoriosu cabinetulu actualu alu conservatoriloru. Gladstone inse a bätutu la alegerile de acuma pe Beaconsfield si eroulu dela congressulu din 1878 va trebui se se retraga. Partid'a liberala cu Gladstone si Hartington in frunte este de principiulu „Orientulu se fia alu popõreloru orientale“ si condamna ori-ce amestecu alu mariloru poderi, prin urmare si ocupatiunea bosniaca. Dealtmintrelea pôte se aiba dreptu „Times“, cá cabinetulu liberalu ce va urmã difere de politic'a lui Beaconsfield mai multu in cestiunile de reforma interiõra, decãtu in politic'a esteriõre, si cá si liberalii voru accepta tractatulu dela Berlinu si voru mantiené oper'a guvernulu anterioru.

Biografi'a noului metropolitu alu Bucovinei.
„Gazet'a de Bucuresci primesce dela unu preotu din Bucovin'a, care cunõsce de aprõpe pe noulu metropolitu, urmatõrea schitia biografica:

„Eminent'a S'a Mitropolitulu Silvestru (Samoilu) Morariu Andrievici este fiu de preotu si s'a nascutu in Mitocul-Dracominnei, Bucovin'a, la 14 Novembre 1818; asia dër'a implinitu 61 de ani. Studiile liceale si cursulu de filosofia l'a facutu in Cernauti, si totu acolo a terminatu apoi studiile teologice, la anii 1840—43, cá elevu alu seminarulu orthodoxu. Succesulu seu, in liceu, cá si in seminaru a fostu de o potri va stralucitu, numerandu-se tot-deauna printre cei mai distinsi elevi. La anulu 1843 Sf. S'a se casatori fiindu apoi hirotonitu cá presbiteru si orënduitu cá administratoru parochialu si dupa unu anu cá parochu alu comunei Ceahor, langa Cernauti, unde petrecu 20 de ani, indeplinindu si tot'dauna serviciulu intr'unu modu consciintiosu si activu. Elu inse a remasu de timpuriu veduvu, perdiendu si soçi'a in flõrea vârstei sale. In anulu 1862, parintele Andrievici fũ inaintatu la postulu de referendaru alu consistorulu, conducëndu totodata si invetiamentulu tipiculu si alu cantariloru bisericesci la seminaru si la scõl'a de musica vocala bisericësca. Este de notatu, cá Pr. S. S'a e unu escelinte cantaretiu si cuoscetõru profundu alu artei musicale.

„La 1866 reoganisandu-se consistoriulu, Pr. S. S'a fũ inaintatu de insusi Monarchulu la demnitatea de consilieru alu Consistoriulu. Aci incepe adeverat'a activitate a Pr. S. Sale, care l'a redicatu asia de susu intr'unu timpu scurtu, in ochii preotiei intregi din Bucovin'a si in insasi grati'a Curtiei imperiale. Pe atunci archipastorea episcopulu de tristea memoria Hacmann, ale carui tendintie panslaviste implusera de grõza totu clerulu Bucovinei. In contra lui dër', Par. Morariu avu se sustiena in consistoriu o desperata lupta, pëna candu, in fine, Hacmann reusi a 'lu isgoni din postu, dinpreuna inca cu unu altu consiliaru romanu. Cele mai cutezatõre incriminari si calomnii se adusera contra acestoru doi escelinti preoti ai Bucovinei. Adeverulu inse in scurtu timpu a triumfat, si ambii fusera reintegrati in posturile loru.

„La 1873 murindu episcopulu Hacmann, parintele Morariu deveni sufletulu consistoriulu si alu archidiecesei, inmultindu-si pe fiacare ann simpatiile generale. Doi metropoliti se succedara dupa Hacmann, parintii Teofilu Bendela si Teoctistu Blajevici, ambii ömeni bolnavitiosi si inaintati in vârsta, cari nu avura nici timpulu, nici vigõrea senatatiei, spre a 'si poté insemnã trecerea loru archipastoralã prin fapte mai remarcabile, de si, pôte bunavointi'a nu le lipsiã. In totu iimpulu stapanirei acestoru doi Prelati dër' clerulu Bucovinei nu avé altu conducetõru si ocrositoru de cãtu pe parintele Andrievici-Morariu. La 1874, parintele Morariu, intrandu in statulu monahal, fũ inaintatu pe data la rangulu de archimandritu catedralu, priimindu cu acësta ocaziune si numele calugerescu de Silvestru. Trei ani mai tardiu parintele Silvestru fũ numitu archimandritu archidieceasanu si vicariu generalu alu Metropoliei, ér' dupa repausarea fericitului Teoctist fũ numitu administratoru alu Eparchiei, pëna candu in fine, spre marea bucuria a Bucovinei, Maj. S'a l'a numitu Archiepiscopu si Metropolitu in scaunulu vacantu alu Bucovinei si Dalmatiei.

„Acestea sunt, pe scurtu liniamentele principale ale vietiei de pëna adi a Pr. S. Sale parintelui Silvestru. Partea cea mai nobila inse, activitatea s'a, cá omu de litere si sciintie, nu este mai puçinu interessanta. Inca, pe candu functionã cá parochu in Ceahoru, P. S. S'a a publicatu 16 opere didactice romane, pentru scõlele primare si licee, cari, aprobate de ministeru, se intrebuintiėja si astadi, in a 2-a si a 3-a editiune. Afara de aceste, Pr. S. S'a a scrisu si editatu o carte de „Predice pentru dumineci si serbatori“ apoi doue caete musicale, contienendu punerea pe note a cantariloru bisericesci si a tipiconulu; in fine, Pr. S. S'a este presiedintele comitetulu editoru alu singurulu diaru romanescu din Bucovina, „Amicul Poporulu“, ce apare in Cer-

nauti de cãti-va ani de dile, respandindu lumina si cultura in poporu.“

„Autonomi'a bisericeii orthodoxe a Bucovinei datorase asemenea, in mare parte, Pr. S. Sale parintelui Andrievici desvoltarea s'a. La anulu 1871, Pr. S. S'a a elaboratu unu proiectu de lege pentru congressulu bisericescu, care a si fostu sanctionatu de Monarchu la 9 Augustu acelasu anu, si prin care Pr. S. S'a 'si-a dobënditu titlulu de archimandritu si cancelaru synodalu. In mai multe rënduri, parintele Andrievici-Morariu a fostu alesu deputatu in Diet'a provinciala si in Senatulu imperialu, si numai Pr. Santiei Sale ii revine meritulu de a se fi introdusu si limb'a romana in desbaterile Dietei provinciale a Bucovinei, care l'a alesu si membru alu consiliulu administrativu alu tieriei. La 1870, pe candu bogatulu fondu religionariu de statu erã in pericolu de-a fi inghititu, Prea S. S'a a fostu capulu meetingulu adunatu pe tolg'a Cernautiloru, in numeru de vro 3000 tierani, 50 proprietari mari (boieri vechi), peste 200 preoti, cãte-va sute de rezasi si mai multe diecimi de industriasi si comercianti.

Profesorii facultatiei teologice a Universitatii imperiale din Cernauti i conferira titlulu de „Doctor sacrae theologiae“, care fũ aprobatu anulu trecut si de Maj. S'a Franciscu Iosif I. In fine, Societatea pentru invetiatur'a si literatur'a poporulu romanu din Bucovin'a, alu carei vice-presiedinte fusese Pr. S. S'a, acum l'a proclamatu membru de onõre alu ei.

„Atãtu despre viati'a publica a Pr. S. Sale. Cã omu privatu este d'o amabilitate extraordinara cãtra toti cei ce vinu in contactu cu Pr. S. S'a. Nobilu si generosu, multi tineri studenti, fara mijlõce; 'si datoreseu adi carier'a ajutõreloru oferite de parintele Morariu. Totu Pr. S. Sale se datorese si marirea pensiunii veduveloru preotese si a capiloru loru. Din casatori'a s'a, parintele Morariu a dobënditu doi copii: unu baiatu si o fata. Fiic'a s'a astadi este soçi'a unui'a din cei mai distinsi preoti, Artemie Berariu, parochu la Ceahoi si membru alu comisstiunii esaminatõre la facultatea teologica ortodoxa din Cernauti. Fiuulu seu, absolutu alu facultatiei de dreptu din Vien'a, este judecatoru de instructie in Cernauti, si se distinge printr'unu spiritu de magistratu integru. Mai alesu tieranii, storsi de camatarii evrei, au intr'insulu unu adeverat' si generosu protectoru.

„Acestea espuse, nu ne remane de cãtu a aplauda din anima august'a alegere facuta in persõn'a Eminentiei Sale Parintelui Morariu pentru ocuparea inaltei demnitati de Mitropolitu, si a feliicitã duisõa Bucovina de stralucit'a achistia, dobëndita in numirea noului ei Mitropolitu.“

Selagiu, 27 Martiu 1880.

D-lu Clemente Popu, parochulu Moigradulu cu locuinti'a in Bredu, in corespondinti'a s'a din Nr. 20 din 1880 alu „Gaz. Tr.“ me inculpa cu rancõre, care o nutrescu facia de persõn'a D-sale si cu aceea, cá asi fi scrisu in coresp. mea din Nrii 89, 90 si 91 din 1879 ai „Gaz. Tr.“ referitoriu la scisiunea din Bredu si la patianiele fratelui D-sale, invetiatiõrulu Vasiliu Popu, neadeveruri. Respectulu, cu care me portu faciã de adeveru si care-lu semtiescu facia de publiculu cetitoriu alu „Gazetei“, ér' nu reputatiunea mea, cáci prin tienutulu Bredulu toti cetitorii „Gazetei“ sciu pre bine, cá dintre cele dõue guri nu a mea „dice si minte“ — me silesce a reduce inculpatiunea d-lui C. P. la adeverat'a s'a valõre, adeca la nula. Se incepu.

Eu nu cunosc pe d-lu Clem. Popu si pe ai sei decãtu numai din vedere, n'amu nici unu felu de relatiuni cu d-loru, interesele nõstre personale se misca pe dõue deosebite terenuri — de unde se amu dara rancõre in contra D-loru si mai alesu a d-sale? Acést'a vupasatiune a d-lui Clem. Popu se esplica de altmintreã fõrte usioru din aceea slabitiune, sciuta in tractulu Bredulu, a Popeniloru din Bredu, cá dinsi iau si cea mai crutiãtõria desaprobare a cutarei fapte publice a loru de atacu personalu. Fiindu celu mai slabu stilpu alu acestei case invetiatiõrulu Vasiliu Popu; pentru aperarea acestuia toti concasenii se afla dejã de mai multu de 10 ani in lupta continua cu toti aceia, cari se ceva de a face cu scõl'a din Bredu. In acést'a privintã mi voru dã dreptu barbatii de incredere de pe la Nasõtu si Tasinadu, cari au incetatu de multu a se interessã la trebile tractulu Bredulu. Altcumu scopulu urmaritu de mine in corespondinti'a de sub numerii citati si modul, in care atingu — pentru cá nu s'a potutu incungiuã — lecrurile din Bredu eschidu ori-ce presupunere de rancõre.

Insinuatuneã dlu Clemente Popu, cá eu nu me sfesecu a insirã cu või'a la neadeveruri inaintea publiculu cetitoriu alu „Gazetei“, o respingu cu tõta indignatiunea, si cá n'am fostu nici informatu, o voiu dovedi cu cele-ca urmëza acuma.

Cumcã pe dlu Clemente Popu iubirea fiësca luã indemnatu a se asediã langa taica seu in Bredu si a administrã Moigradulu de acolo, o concredu, ba mergu si mai departe; aflu procederea D-sale pe atãtu de laudabila, pe cãtu este de reprobatu fapt'a fratelui D-sale, a lui Grigorie, care inca inainte de a fi potutu alergã dlu Clemente Popu intru ajutoriulu parintiloru sei bestrani, a amblatu in raptulu capulu

sa scape de parochia Firminisii si Mirsidului indepartata numai de o aruncatura de p[et]ra de Bredu si se se mute, unde se afla astadi, la Cigu, pe Eriu, cale de o di; d[er] pre l[ing]a t[ot]e aceste edeveru remane, c[ă]: „nemo profeta in patria sua“. Pe mine nu me d[or]e parochia Moigradului, n[am], ce face cu ea, p[en]a ce nu se va redic[ă] pe „pon[er]e“ resiedintia de tribunau, candu apoi p[ot]e i-asi fi fiu altescu parintelui Clemente Popu. De mine p[ot]e fi d-s'a chiaru mandarinu in Chiu'a, c[ă] eu nu i voiu invidi[ă] s[or]tea; d[er] de trebile bisericicesi si scolarie nationale totdeun'a me voiu interes[ă] cu voi'a s[eu] si fara de voi'a D-sale.

„Procederile n[ou]e si esite din capu teneru si fara esperintia“ nu le aserezu in corespondintia mea, ci numai le presupuu. La ac[est]a presupunere me indreptatesce: a) probarea unoru preoti teneri facia de poporulu incredintatului grigei loru parintiesci, care ar' face on[or]e si unoru feodali de pre tempurile iobagiei, b) impregiurarea, c) betraulu parochu din Bredu, tatalu d-tale, in decursulu v[er]tutulu seu de 30—40 de ani n'am auditu se fi processu v[er]tutulu seu (faci'a cu gendarmulu chiaru nedreptu si fara esperintia) la incassarea competintieloru sale, cu c[ă]ta a processu v[er]tutulu i-ai venitu D-t'a „intru ajutoriu“, ce apoi usioru v[er]tutulu produce „ur'a si invidi'a pentru incassarea stoleru prtotesci“, adeca adeverat'a causa — precumu aseredi d[er] in corespondintia-ti — a desbinarii credintiosiloru gr. cat. Cumc[ă] in Ortelecu se fi fostu inainte de ast'a ferberu de ac[est]a natura, n'am auditu si nu scie nimene afara de d[er]a; c[ă] sunt astadi nu numai in Ortelecu, ci si in Agihiesiu, Fetind'a, Firminisii, Mirsidu, Poputelecu si voru fi, d[er]e, p[ot]e si in alte parochii, nu sunt de vina procederile cele fara de esperintia din Ortelecu, si cele din Bredu. D[er] au invetiati simplaminte dela Bredani, c[ă] ce au de a face, c[ă] se-si ajunga scopulu.

D[er] Clemente Popu se trudesce mai incolo a demustr[ă] cu eu enumerandu causele acestoru turburari 'mi contradicu d[er]e. D'insulu aplica cele dise de mine despre „malcontenti“ in genere in corespondintia mea o columna si jumele mai josu la casulu Bredaniloru. Dle Clemente Popu! d[er] se aprinde intr'unu satu o casa, aceea trebue se se fi aprinsu din ceva causa, d[er] d[er]ca ardu d'in acestu incidentu d[er]dieci de case, caus'a este, c[ă] s'a aprinsa cea d'antaia. D[er] ti-va esplic[ă] ceea-ce d[er] eu despre malcontentii nu in Bredu, ci d'in celelalte sate atacate de reu.

Si acuma se revenimu la martirulu neadeveruriloru mele d[er]u Popu, invetiatiu in Bredu. D-tale nu ti-ar' plac[er]e ventilu, pe ce cale si din ce motive s'a fostu destituitu P. P. Mie 'mi place a le ventil[ă]. V. P. s'a fostu destituitu d'in acea caus'a, din care ar' trebui se se destitue si prezinte, din motivulu: c[ă] d-s'a n'a fostu, nu este si nu s'a invetiatiu de d[er]ne ajut[ă] in veci, at[ut]u ce privesce d[er]gati'a si portarea c[ă]tu si cunoscintiele lui. Calea destituitu a fostu, c[ă] d-s'a ne mai potendu suport[ă] atacurile inemeritate [ă] abdisu, d[er] apoi si-a retrasu abdicerea, d[er] v[er]tutulu d[er]ocesanu a avutu intieptiunea de a nu-si retrage — d[er]ere numai deocamdata — decisiunea de destituire, ci s'a indrum[ă] se faca mai antaiu esamenulu de cualificatiune, sau a-lu destitui pe vecia.

(Va urm[ă].)

Pentru Romanii inundati din Transilvania si Ungari'a.

La initiativ'a d-lui Diamandi I. Manole au incursu prin D-lu Lazar Ascher in Bucuresci dela urmatorii Domni si D[er]ne:

Lazar Ascher 10 franci, D-n'a Thamar Ascher 5 fr., Leon Manoach 15 fr., D-n'a Sophia Leon Manoach 5 fr., S. E. Cohen 3 fr. 70 b., Lazar Lajo 6 fr., Iacob Arie 10 fr., M. L. Manoach 7 fr. 40 b., Iorgu Angelescu 5 fr., David Semo 5 fr., Emanuel Farhi 2 fr. 90 b. Sum'a totala 75 franci.

Dela d. Diamandi I. Manole mai primimu urmato[er]ea lista ce i s'a predatu de c[ă]tra d-lu parochu Radu Popea din Satulungu (Sacele) impreuna cu 85 fl. 52 cr. colectati acolo:

Lista Contribuentiloru din Comun'a Satulungu — dela d[er]e „S-tei Adormiri“ — pentru ajutorarea Romaniloru inundati din Transilvania. —

Voicu V. Rosculetii 3 fl. Vid. George Golea 5 fl. Radu Popea, parochu 2 fl. Victoru Popea, parochu 2 fl. Golea Sasu 2 fl. Ioan I. Piciorusiu 2 fl. Petru Vinesiu 1 fl. Iene Cernatu 1 fl. Ioanu N. Sasu 1 fl. Alece Al. Rosculetii 1 fl. Sandu Munteanu 1 fl. Ioanu I. Popea 1 fl. Bucuru B. Gaitanu 1 fl. Ioanu Mandaiu 1 fl. Ioan R. Moroianu 1 fl. George D. Munteanu 1 fl. Ioanu Goga 1 fl. Ioan Jarnea 1 fl. Radu I. Popea 1 fl. George Nistoru 1 fl. Ioanu Adam Leancu 1 fl. Radu D. Jarnea 1 fl. Dimitru Jarnea 1 fl. Alece Stroie 1 fl. Dumitru D. Jarnea 1 fl. Dragomiru

Rusu 1 fl. Stanu Fetu 1 fl. Radu Nistoru 1 fl. Ioanu A. Vinesiu 1 fl. Marin V. Gologanu 1 fl. Radu R. Popea 1 fl. Vladu Sieitanu 60 cr. Isaia Ignutia 60 cr. Radu Ovesea 50 cr. I. Coja 50 cr. Nic. V. Rosculetii 50 cr. Aldea Nistoru 50 cr. Petru P. Vinesiu 50 cr. Nic. Manolescu 50 cr. G. Sieitanu 50 cr. G. G. Sieitanu 50 cr. I. Stoic'a 50 cr. Nec. Al. Rosculetii 60 cr. Voicu Op. Alece Op. Rosculetii 50 cr. Radu Brezeanu 50 cr. G. Mandaiu 50 cr. G. Tiutiuanu 50 cr. G. V. Gologanu 50 cr. G. Patea 50 cr. Radu Carpinu 45 cr. Const Stoica 50 cr. I. Soricu 45 cr. Ios. Savu 50 cr. Stoica Jarnea 50 cr. Dragan Sieitanu senior 45 cr. I. Budileanu 50 cr. Radu Ioan Popea 50 cr. Voicu I. Rosculetii 40 cr. Iene Cernatu 40 cr. Dum. Pana 40 cr. G. Op. Rosculetii 40 cr. Oprea Op. Rosculetii 40 cr. Oprea Rosculetii sen. 40 cr. Dragan Dr. Sieitanu 40 cr. G. Piciorusiu 40 cr. G. Ciupala 40 cr. Stanu Gaitanu 40 cr. Petru Ghica 40 cr. I. C. Stoic'a 40 cr. Bucuru Crisbasianu 40 cr. Radu P. Fetu 40 cr. I. Catana 40 cr. I. Fratila 40 cr. Radu I. Fratila 40 cr. I. G. Gologanu 34 cr. G. Voin'a 35 cr. I. Op. Rosculetii 40 cr. I. R. Ovesea 50 cr. Vid. Iene Chirpacu 32 cr. Stoica Piticu 30 cr. Nic. Stoic'a 30 cr. Oprea Munteanu 30 cr. Nic. Cojocariu 30 cr. Bucuru Craciunu 30 cr. I. Stroie 30 cr. Vas. V. Vladu 30 cr. Vid. Radu Strambeanu 30 cr. Neagoie I. Popea 30 cr. David Davidescu 25 cr. Radu Tintea 25 cr. Oprea V. Rosculetii 25 cr. Sam. Conu 25 cr. G. Sierbanu 24 cr. Lazaru Trombitasiu 24 cr. G. Ioanu 22 cr. I. R. Strambeanu 22 cr. Staicu Dr. Seitanu 30 cr. Vas. Lupu 20 cr. Vladu Bodeanu 20 cr. I. Fagarasianu 20 cr. G. Mihalcea 20 cr. I. Vladucu 20 cr. I. Toderu 20 cr. G. Munteanu 20 cr. I. Olteanu 20 cr. Mateiu Boieriu 20 cr. I. Roncea 20 cr. G. M. Nistoru 20 cr. I. Cazacu 20 cr. Stanu Sietanu 20 cr. G. Ghi'a 20 cr. Radu Urezu 20 cr. Stanu Horjanu 20 cr. I. Precupu 20 cr. Stanu Encica 20 cr. Paresbeva I. Rosculetii 20 cr. Nic. Barsanu 20 cr. Stanu Boncota 20 cr. Aldea A. Vinesiu 20 cr. Stoica A. Vinesiu 20 cr. I. Barbu 20 cr. Vid. Radu Iv. Popea 20 cr. G. Nica Gologanu 20 cr. Alece Gologanu 20 cr. G. G. Gologanu 20 cr. I. Gaitanu 20 cr. Vas. Gologanu 20 cr. I. Urezu 20 cr. Dum. Biebea 20 cr. Cum. Vasca 20 cr. Nic. Tiru 20 cr. G. G. Popea 20 cr. Stanu Tiuguuiu 20 cr. Vas. Ghi'a 20 cr. Nic. Balca 20 cr. Oprea Rusu 20 cr. I. Cofeiu 20 cr. G. Sacareanu 20 cr. G. Sacareanu 20 cr. Ursu Sietanu 20 cr. Petru Stoi'a 20 cr. Vid. Mateiu Badila 20 cr. Iordache Parsioiu 20 cr. Vid I. Popea 20 cr. Radu Buzica 20 cr. Vid. Nic. Moroianu 20 cr. Draganu Boncota 20 cr. Vid. Voicu Corneanu 20 cr. Radu Filipu 20 cr. Zah. Ovesea 20 cr. Vid. V. Gologanu 20 cr. I. I. Dragosiu 15 cr. G. Jernica 12 cr. Vid. preot. Neagoie Popea 50 cr. Irimia Poienariu 50 cr. I. St. Sietanu 20 cr. I. Serafim Popa 20 cr. I. Dragosiu 11 cr. Paraschiva Berbecu 10 cr. I. Serbu 10 cr. I. Munteanu 10 cr. I. Craciunu 10 cr. Vid. Ana Mihalcea 10 cr. Sim. Barghisianu 10 cr. I. Carnu 10 cr. G. Iord. Munteanu 10 cr. Radu Nenciu 10 cr. I. Voin'a 10 cr. I. Olteanu 10 cr. G. Burdulescu 10 cr. I. Badicu 10 cr. Const Budileanu 10 cr. I. Jica 10 cr. Carstea Cocartia 10 cr. G. Sieitanu 10 cr. Const. Bobesiu 10 cr. Iie Encic'a 10 cr. Vid. Vas. Precupu 10 cr. I. Stanu Precupu 10 cr. Neagio R. Popea 10 cr. G. Baciu 10 cr. Vid. Nec. Vasc'a 10 cr. I. R. Stoianu 10 cr. I. I. Barbu 10 cr. I. Parsioiu 10 cr. Radu Parciogu 10 cr. Savu Carnu 10 cr. G. Ir. Poienariu 10 cr. Dum. Comsia 10 cr. Vid. Neag. Dabarlaianu 10 cr. I. Bodeanu 10 cr. I. Vl. Sieitanu 4 franci. I. Barbu 2 franci. Dela alti contribuitori 36 cr. Sum'a totala 85 fl. 52 cr. si 6 franci.

P[en]a acuma au incursu la Redactiunea „Gazetei Transilvaniei“ in totalu 1956 fl. 02 cr., franci 11,257 50 cent. si 100 m[ar]ci germane.

(Va urm[ă].)

Diverse.

[Generalulu George Maghiereu †.] Cetimu in fruntea „Romanului“ de Marti: Celu care a luat parte la renascerea dela 1821; celu care a aratatu la 1828 virtutea militara a sateanului romanu, mergendu cu pandurii sei p[en]a la Plevn'a; celu, care la 1847 a redicatu cu doborantii sei stindardulu emanciparii alu dreptatii si alu libertatii, generalulu militieloru, membrulu guvernului provisoriu diu acelu anu, octogenarulu George Maghiereu nu mai este. Eri, Dumineca pe la 4 ore dupa am[er]iu si-a finitu cariera intr'o camera din otelulu Dacia din Bucuresci. Seracu de avere d[er] bogatu de fapte elu se las[ă] se m[or]a, dupa ce vediu natunea s'a intrandu cu vitejie in Plevn'a si esindu de pe campulu de on[or]e libera si independenta.

[Filantropicu.] La initiativa si dispositiunea d-lui pretore Ioanu Turcu din Si[er]peni (S[á]rkány) s'a arangiatu in ospelulu din asta comuna in 13 Martiu a. c. o petrecere de dansu

prea modesta numita sociala, alu carei venitu s'a destinat in fav[or]ea reuniunii femeiloru romane din Fagarasiu. — Ac[est]a petrecere la care au luat parte mai toti onoratorii din cercu precum si presiedint'a reuniunii femeiloru romane din Fagarasiu D[er]n'a Anastasi'a Popescu si alte D[er]ne si Dsi[er]ore din Fagarasiu cari au fostu petrune de binele reuniunii, au avutu doue parti bune si adeca, c[ă] publiculu participante in numeru f[or]te frum[os]u si a petrecutu pe langa o musica, putemudice, [ă]lsa in cea mai buna armonia si ordine p[en]a in reversatulu dioriloru dilei urmat[or]e, candu s'a departatu unulu fiecarele la ale sale plini de multiamita si satisfactiune, a doua parte buna este, c[ă] a resultatulu unu venitu curatu de 43 floreni, ce se va d[ă] la fondulu reuniunii susu numite. Felicitamu sinceru pe Dlu pretore, c[ă] pe langa multele agende ofici[os]e se interes[ă] si de causele filantropice nationale si dorimu, c[ă] se putemu conveni adese ori astfelu, c[ă] si in casulu presentu. — Totodata datorimu multiamite si celorlalti Dni si Dne, cari au contribuitu la reesirea at[ut]u de favorabile a acestei petreceri placute.

Unu participante.

[Asentarea in Brasiovu] s'a terminatu, pentru cerculu inferioru alu comitatului, Sambata. Aveau se se prezenteze din t[ot]e trei clasele cu totulu 344 insi. Au fostu asentati 52. De aci comisiunea de asentare a plecatu la Satulungu, de unde se va int[or]ce Vineri, ear' Sambata se va incepe asentarea in cetate si se va fini Marti.

[Fabrica de harthia in Romanii'a.] Comisiunea provisoria pentru fundarea unei fabrice de harthia in Romanii'a publica unu apelu, prin care prov[oc]a la subscriere pe toti Romanii, cari dorescu a intemei[ă] ac[est]a industria in t[er]ra aratandu, c[ă] si p[en][a] acuma s'au subscria deja sume insemnate si c[ă] se p[ot]e astept[ă] o participare si mai mare acuma, dupa ce corpurile legiuitoru au votatu unu proiectu de lege, in care ofera nesce conditiuni f[or]te avantagi[os]e intreprinderi. O subscriptiune publica e deschisa dela 2 p[en]a la 17 Aprile 1880 spre complectarea capitalulu de 1,500,000 lei comp[us]u din 150 actiuni [ă] 5000 lei, 750 actiuni [ă] 500 lei si 3750 actiuni [ă] 100 lei. Posesorii actiuniloru de 5000 lei voru purta titlulu de membri fundatori si uu potu fi de c[ă]tu numai Romani. Actiunile sunt nominale, ear' t[ot]e celelalte sunt la purtatoru. O data cu subscrierea se voru versa 15 la suta din sum'a subscria contra unei chitantie provisorie, taiata din registru cu matca. Subscriptiunea se face in Bucuresci, la societatea „Economia“, strad'a Noua No. 6; la libraria „Socecu“, calea Victoriei No. 7; la societatea „Concordia romana“, calea Rahovei No. 46; la societatea „Prevederea“ strad'a D[er]maei No. 5. Statutele se potu procur[ă] at[ut]u prin libraria Socecu c[ă]tu si dela celelalte trei locuri de subscriptiune. Comisiunea provisoria consta din dnii: C. Porumbaru, V. I. Socecu, P. S. Aurelianu, G. Dem. Teodorescu, Carolu Davila, Teodoru Stefanescu, I. P. Balanolu.

[Fabrica pentru [er]ba de pusca.] Camer'a deputatiloru a votatu unu proiectu de lege pentru infintierea in Romanii'a a unei fabrici de [er]ba de pusca. Eata in resumatu esentialulu acestui proiectu de lege. Guvernulu este autorisatu a concede infintierea unei fabrici de [er]ba de pusca in t[er]ra pe t[em]pu de celu multu 15 ani, incep[en]du din diu'a, candu fabric'a va fi in stare a function[ă] regulatu; unu astfelu de dreptu nu se va mai p[ot]e acord[ă] nimenui in t[em]pulu concesiunei. (Art 1) Licitati'a va purt[ă] asupra pretiului unui chilogramu de fiecare specie de pulbere at[ut]u pentru ministerulu de resbelu c[ă]tu si pentru com[er]ciu. In aprecierea acestui pretiu se va av[er] in vedere at[ut]u amortisarea capitalulu necesaru pentru instalarea fabricei, care dupa terminarea concesiunei remane proprietate a statulu c[ă]tu si beneficiu ce concessionarulu va trage din monopolulu vendiarii pulberii in t[er]ra (art. 3). Fabric'a va fi scutita in t[em]pu de 20 ani de ori ce im[os]ite directe c[ă]tra statu, judetiu si comuna, precumu si de tacs'a de inregistrare (art. 4) Concessionarulu e obligatu a instal[ă] in t[er]ra in termenu de celu multu doi ani de la fixarea loculu o fabrica de pulbere in conditiuni bune, dotata cu masinele si procedurile perfectionate ce se obicunescu in strainatate, capabila a produce anualu in t[em]pu normalu 150,000 chilogr. pulbere de diferite specii, precum si a se adapt[ă] unei fabricatiuni eventuale de 500,000 chilogr. pulbere de resbelu, fabricatiune rapede, destinata a se intrebuint[ă] imediatu in casu de res-

belu. Art. 5) Guvernulu garanteaza concessionarului, in ori-ce casu, unu minimum de consumatiune anuala pentru armata de 10,000 chilogr. pulbere Art. 18). Concessionarulu inainte de a subscrie contractulu, va depune la cas'a de depunere o cautiune de 50,000 lei, in numeraru séu efecte de ale statului, éar' in termenul de celu multu trei luni concessionarulu va depune la cass'a de depunere alti 50,000 lei, cu care impreuna va formá garanti'a definitiva (art. 19). Garanti'a definitiva se va restitui indata ce se va constata, cá fabric'a s'a instalatu si a inceputu a functioná (art. 20). Esportulu pulberii fabricate in tíera nu va fi supusu la nici unu dreptu anuala (Art. 24).

[„Compania hotelului si a báiloru de mare dela Constanti'a.”] Sub numele acest'a se constituie sub patronagiulu Domnului si a Dómnei Romaniei o societate anonima cu unu capitalu de 2,000.000 franci divisatu in 8000 actiuni de câte 250 franci. Subscriptiunea la o parte din actiunile acestei societati a fostu deschisa dela 2—4 Aprile a. e. si a fostu subscrisu unu numeru insemnatu de actiuni. Voru face parte din viitoriulu consiliu de administratiune domnii: Petre Mavrogheni senatoru; Generalu G. Manu, senatoru; caval. Adolf de Herz, presiedintele comitetului dirigentu alu călei ferate Lemberg-Cernauti-Iassi; John Trevor Barkley, vice-presiedintele călei ferate Constanti'a-Cernavod'a; Arthur Green, reprezentantu alu Companiei podurilor de feru: Charles Rothschild, siefu alu casei de banca C. Rothschild & Com. Arhitectii companiei sunt: Al. Oressu, senatore, C. Euderle. Eata ce scrie „Curierulu Financiaru” cu privire la rentabilitatea acestei intreprinderi:

„Cu ocaziunea acést'a este utilu, credemu, a dá aci órecare esplicatiuni asupra intreprinderii si intrebuintiarei capitalulu. Capitalulu intregu va fi intrebuintiatu, dupa cumu s'a potutu vedé din statute si din prospectulu fondatoriloru in constructiunea si exploatarea Otelului si Báiloru de mare. Cu tóte acestea, pe candu constructiunea, care s'a inceputu de vr'o 5 luni, va fi miscata cu cea mai mare vigóre, jumetate aprópe din capitalulu versatu va fi imediatu plasata in fonduri de stat, reportandu in celu d'antai anu celu puçinu trei la suta asupra intregului capitalu in profitulu actionariloru. Celu d'antai anu alu exploatarei va dá negresitu unu escelinte dividendu, pentru cá stag.unea, se dice, a fi inaugurata de Curte. In totu casulu inse, cele 150 de camere nu voru fi góle in timpu de 5 luni, aceea-ce voru dá, socotita camer'a a 6 franci, o productiune de 7% aprópe, fara a comptá pe cele alte 7 luni, nici veniturile din restaurantu, nici acele ale Báiloru de mare, care negresitu voru figurá cu o suma importanta intre recetele totale ale intreprinderii. Se póte cere óre mai multu la inceputu? Multe persóne pretindu, cá voru se'si plaseze banii mai bine aiurea de cátu in actiuni de ale societatiiloru anonyme, create in Romani'a, care péna acumu n'au datu rezultate brillante. Aceste persóne in fondu sciú, cá si noi, séu ar' trebú se scia, cá in intreprinderea de faciá incredintiéza banii loru unui Consiliu de administratiune, care e departe d'a alergá dupa operatiuni financiare séu industrialá riscate, si care se va tiené strictu in limitele sarcinei ce 'si-a luat, fondandu unu stabilimentu asigurat contra incendiulu, precumu si in contra tuturoru celorlalte urite sianse, si cá, prin urmare, capitalulu loru va fi totdeun'a in intregimea lui si sub ochii tuturoru actionariloru. . .“

[Cerealele.] Anulu agricolu 1879—1880 — scrie „Cur. Fin.” din Bucuresci — s'a semnalatu din nenorocire reu, cá si multi din anii cari 'l'au precedatu. Tómn'a prea multu secetósa a pusu serióse pedeci facerei de ogóre si semnatulu graneloru de tómná; érn'a, care s'a remarcatu si ea printr'o lipsa aprópe complectá de neaua si prin nisce geruri esceptionale a facutu cá cele mai multe din semintiele confiáte pamentului se fia distruse; rapiti'a cu dosebire a avutu se suferé din caus'a acestei temperaturi prea scadiute. Se spera multu la primavera pentru a se repará o parte celu puçinu din stricatiunile cauzate de tómná si érna; dér' eata cá si primavér'a se semnaleaza fara ploii suficiente, cu vènturi patrundietóre, care usuca si aceea ce a mai ramasu. Péna acum dér' trebuie se o marturisimu, cá recolt'a anului 1879—1880 ne face multu a ne ingriji. Sciri primite de pe la porturi ne anuntia, cá nici activitatea esportulu nu este prea mare. Vendiariile de cereale suntu fórté restrinse si pretiurile ceva mai urcate de cátu cele dela inchiderea navigatiunei.

[America] este fórté productiva in inventiuni estraordinare. Celu mai próspetu si mai curiosu productu alu inventiosulu spiritu americanu este bumbaculu de ziditu si lemnele artificióse. Nu e vorba nici de mai puçinu, decátu de a zidí case din bumbacu! Inventiunea a fostu deja patentata si incercata cu unu succesu deplinu. Pentru obtinerea materialulu de ziditu se intrebuintiéza bumbacu verde de o calitate inferióra, remasitiile remase imprastiate pe campuri, dupa culegerea bumbaculu destinatu pentru comerciu, se intrebuintiéza chiaru gunoiulu de prin fabrice si sdrantie, ce nu le mai cumpera nici fabricantii de hartia. Din tóte acestea se face unu aluatu, care capeta soliditatea peterii. Acestu bumbacu architecturalu este indusu pe din afara cu o substantia, care 'lu face impermeabilu faciá de plóia (nu intra apa in elu). Pentru a zidí din acestu materialu o casa din fundamentu va trebú de aci inainte jumetate mai puçinu tempu, decátu a redicá o casa din caramida. O asemenea casa va poté infruntá foculu, va fi totu asia de solida, cá si o casa de pétra, va costa inse jumetate mai puçinu. Lemnari'a va fi facuta din paie de gráu. Acestu lemn presté mesura tare, se obtiene prin urmatórea procedura: Paiele sunt transformate mai antaiu in foi de carton obtinute prin procedurile ordinari ale fabricatiunei hartiei, pe urma foile puse un'a presté alta sunt tractate cu o solutiune, care le intáresce. Este de ajunsu apoi a lasa foile astfelu preparate se tréca printru nisce cilindre destinate pentru a-le intinde si comprima, pentru cá se se obtiena unu productu, ce are tóte calitatile lemnulu de constructiune. Tratamentulu chemicu, la care este supusu materialulu acest'a, 'lu face impermeabilu si greu combustibilu (arde cu greu). In chipulu acesta se prepara asia numitululu lemn de constructiune.

Ce se atinge de lemnulu intrebuintiatu la lucrurile de meseria (templaria), elu este fabricata dintr'unu cartonu, ce difere numai puçinu de celu precedentu. Este numai ceva mai puçinu tare. Acestu lemn se póte intrebuintia cu mare usiurata la tóte lucrurile de masariu: Se póte usioru ferastrui, taiá, clei etc. intocmai, cá lemnulu naturalu. Incalditu la focu, se póte incovoia cu mare inlesnire si astfelu a-i se dá formele cele mai deosebite; colorile, si poleirile i-se potu aplica perfectu si sunt cu multu mai durabile, decátu pe lemnulu naturalu. Lemnulu produsu in modulu acest'a are asupra lemnulu naturalu avantajulu acela, cá este nesimtitoriu la variatiunile temperaturi si espusu sórelui nu se crépa! Americanii, déca voru merge astufeliu inainte, unde voru se se opréscá!

[Abusulu fumatoriloru de tutunu.] „Buletinulu asociatiunei francese” spune urmatórele asupr'a efectelor tutunulu: Tutunulu slabindu nervii, produce o escitabilitate nesanatósá si iritatória. Tutunulu, paraliséza sensulu mirosulu si alu gustulu si adesea alu audiulu si alu vediulu. Tutunulu, caudu e intrebuintiatu prea desu slabesce energi'a spiritulu si conduce la desperare. Tutunulu opresce crescerea tineriloru si le incovoieza tali'a. Tutunulu, luat in mare cantitate, slabesce memori'a si conduce la nebunia. Tutunulu are tendinti'a de a slabi nervele si conduce la paralizia. Tutunulu, ataca gingiele si dintii, si mestecarea incetéza, pentru cá dintii se rareseu. Tutunulu slabesce fiacare functiune si fiacare fibra a corpulu omenescu, otravindu sangele. Tutunulu este o cauza cunoscuta de slabirea posteritati. Tutunulu este o cauza cunoscuta de demoralisarea tineriloru. Tutunulu fumatu, mestecatu séu prizat, impinge la imaginatiuni amagitóre. Tutunulu, grabindu dilele cele rele, face pe multi se spana: „Nu mai gassescu in ele nici o placere.” Tutunulu, este costisitoriu; candu femea si copiii ceru se manance, trebuie, cá pip'a se fia astupata. Ocaziunile de a fumá suntu o mare perdere de timpu (materia, din care se compuna viéti'a. Tutunulu indobitocesece pe multe din victimele sale, si le tiene intr'o stare obicinuita de semi-imbatare. Tutunulu este unu mare escitantu la beutura, dandu o sete neastemperata. Tutunulu, slabindu si uscandu peptulu, destépta trebuinti'a licóreloru tari. Tutunulu este caus'a principala a violarei sacre a abstinéti. Tutunulu este o mare pedica la progressulu reformei temperantiei. „D. N.”

[Necrologu.] Eri in 28 Martiu dupa amédu petrecuramu la momentu in comun'a Feldru fostulu districtu alu

Naseudulu pe tenerulu teologu absolventu Pompeiu Muresianu, fiulu preotalu de acolo Gregoriu Muresianu. In repausatulu au perdatu nu numai parentii pe fiulu loru celu mai mare, care le erá asiadicédu unica spera de scusu fitoriu si mangaiere, ci in deosebi si clerulu a perdatu unu teneru devotatu. Repausatulu a fostu unu esemplu de moralitate si modestia, zelosu si diligentu si a potutu servi de modelu colegiloru sei. Dupa absolvarea cursulu teologicu cu successu eminentu la 1878 a petrecutu la parentii sei spre recástigarea sanatatei. In timpul acastu a fostu unu predicatoru zelosu, péna candu cuprindendiu morbulu (de plamani) mai cu vehementia a fostu silitu a desparti de famili'a s'a si de acelu poporu bunu moralu al Feldrului, cari atátu de multu 'lu iubie. Ceremoni'a funebrele s'a sférsitu in biseeic'a din Feldru prin Rds. d-nu V. cariu alu Naseudulu Gregoriu Moisilu, cá pontificandu asistandu alti 5 preoti si anume d-nii prof. gimn. si asse. consist. din Naseudu Leone Pavalca si Maximu Popu, parochulu din Neosu Macedonu Maioranu si fiulu seu Iacóbe apoi verulu si colegulu seu Ioanu Manu din Sagra. D. Maximu Popu a tienutu una vorbire, care stórsé lacrimi din ochii tuturoru, cari jeleau pe repausatulu. Fi-ai tieri'a ósióra si memori'a binecuentata!!!

Nu potu se nu observu cu asta ocaziune, cá asi a teptatu cu totu dreptulu, cá in giurulu cosciugulu se va mai multi preoti reprezentati si cu deosebire contemporani si colegi de studie ai repausatulu. . . Ar' fi fórté frumú candu d-nii preoti ar' functioná unii la altii gratis, pentru cá „adi mie, mane tie”, ér' se nu pretinda stola in astédu de casuri, cáci „clerulu pe cleru nu trebuie se-lu taxena”. In urma ar' fi de doritu, cá Vener. Ordinariatu de Gálci se se ingrigéscá pre lénge cultivarea spirituale a teologiloru si de sustinerea senatatei corporale a loru, dispunendu a se face focu in timpul unei prin dormitoria, ér' nu ai beturá, cá prin evulu mediu, cu atátu mai vértosu, cáci é caus'a recelei multi teneri de buna sparantia 'si contrap. morburu periculóse, chiaru mórté tempuria.

Unu amicu alu repausatulu.

Sciri ultime.

Berlin 6 Aprile. Principele Bismarck si-a datu demisiunea din causa cá in consiliulu federalu intr'o cestiune secundara de timbru, Prussi'a, Bavari'a si Saxoni'a au fostu marisate de reprezentantii celorlalte mici state.

Cu 1 Aprile st. v. 1880 se incepe unu abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fórté nóstre, alu caroru abonamentu a espiratu cu 31 Martiu st. v. 1880, se binevoiesca a si'lu reinói de cu vreme, pentru cá diariulu se li se póta tramite regulatu. De la 1 Aprile st. v. incolo diariulu se va tramite numai acelor domni, cari au binevoitu a-si reinnoi abonamentulu.

Domnii noi abonanti suntu cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru exactu, aratandu si post'a cea mai aprópe de loculu, unde locuiescu.

Pretiuulu abonamentulu la „Gazeta Transilvaniei” este:

pentru Brasiova: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Banii de prenumeratiune suntu a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI” in Brasiova.

Cursulu la burs'a de Viena

din 6 Aprilo st. n. 1880.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	73 15	Oblig. rurali ungare . . .	91.75
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu). . .	73.90	„ „ transilvane . . .	90.75
Losurile din 1860 . . .	130.—	„ „ croato-slav. . .	93.—
Actiunile bancai nation. . .	840.—	Argintulu in marfuri . . .	—
„ instit. de creditu 288.80		Gabini imperatéscei . . .	5.56
London'a, 3 luni . . .	118.90	Napoleond'ori . . .	9.41
		Marci 100 imp. germ. . .	58.55

Editoru: Iacóbu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gött si fiu Henriou.